

Asia: VN/10508/2025

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asetuksessa säädettävistä hyvinvointialueen taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2026 sekä valtioneuvoston asetuksesta koskien aikatauluja

Palveluluokitukseen ehdotetut tekstimuutokset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

HUSilla ei tähän lausuttavaa.

Tilinpäätöstä täydentävät tiedot/HHYTT

Selvitetään hyvinvointialueiden kykyä eritellä sosiaalihuollon taloudellisen toimintakyvyn edistämisen palvelujen (pois lukien lastensuojeluun liittyvä raha-asioiden hoito), nykyisen asiakasryhmäkohtaisen sosiaalityön ja -ohjauksen palveluluokalle kohdentamisen sijaan: kykenevätkö hyvinvointialueet erittelemään sosiaalihuollon taloudellisen toimintakyvyn edistämisen palvelut (pois lukien lastensuojeluun liittyvä raha-asioiden hoito) asiakasryhmäkohtaisilta sosiaalityön ja -ohjauksen palveluluokilta erilliselle palveluluokalle ja jos, niin mitä kohdistussääntöjä käyttävät erittelyssä?

HUSilla ei tähän lausuttavaa, ei koske erikoissairaanhoidtoa.

Selvitetään päihdekuntoutujien laitospalvelun osalta, kykenevätkö hyvinvointialueet erittelemään päihdekuntoutujien sosiaalihuollon ja terveydenhuollon laitospalvelun ja jos, niin mitä kohdistussääntöjä käyttävät erittelyssä? Lisäksi selvitetään mitä kustannuksia hyvinvointialueet ovat nykyisin kohdentaneet palveluluokalle 2452 eli ovatko hyvinvointialueet raportoineet palveluluokalla 2452 sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon laitospalvelun kustannukset vai vain sosiaalihuollon laitospalvelun vai vain terveydenhuollon laitospalvelun kustannukset ja mitä kohdistussääntöjä ovat käyttäneet raportoinnissa?

HUSilla ei tähän lausuttavaa, ei koske erikoissairaanhoidtoa.

Nykyisellään suun terveydenhuollon perustason ja erityistason palvelut kohdennetaan palveluluokalle 2545 Suun terveydenhuollon palvelut. Kykenevätkö hyvinvointialueet tuottamaan eurotiedot suun terveydenhuollon edistävän (ennaltaehkäisevän) ja korjaavan työn HHYTT-erillistietopyyntöön, ja jos, niin mitä kohdistussääntöjä alueet käyttävät erittelyssä?

HUSilla ei tähän lausuttavaa, ei koske erikoissairaanhoidoa.

Uusi tietokokonaisuus: Investointisuunnitelma HHIS

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

3. Uusi tietokokonaisuus: Investointisuunnitelma HHIS

Liite 6. Uuden investointisuunnitelman perustelut ja tietokenttien sisältökuvaukset

Kohta 2.1 Investointisuunnitelma -taulukko

Aikaisempi menettelytapa, jossa investointisuunnitelma ja hankekohtainen ohjelma olivat erillisiä asiakirjoja, oli parempi menettelytapa. Hankekohtainen investointiohjelma ei voi olla julkinen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 § 1 mom. 17. kohdan mukaisesti. Kohdan mukaan salassa pidettäviä ovat ”asiakirjat, jotka sisältävät tietoja valtion, hyvinvointialueen, kunnan tai muun julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön liikesalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta liiketoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi mainituille yhteisöille, laitoksille tai säätiöille taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista tai muutoin kilpailevaa toimintaa harjoittavan julkisyhteisön tai yksityisen parempaan kilpailuasemaan tai heikentäisi julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin tai sijoitus-, rahoitus- ja velanhoitojärjestelyihin.”

Investointiohjelma hankekohtaisine euromäärineen on katsottu edellä olevan julkisuuslain säännöksen nojalla salassa pidettäväksi erityisesti, koska euromääräisten summien tulo julkisuuteen voi heikentää hyvinvointialueen mahdollisuuksia saada kokonaistaloudellisesti edullisia tarjouksia. Mikäli investointisuunnitelma tehtäisiin hanketasolla ja se tulisi olemaan julkinen, niin hyvinvointialueen mahdollisuudet saada hyviä ja edullisia tarjouksia tulisi heikkenemään.

Usean raportointipohjan käyttäminen on raskasta ja monimutkaista. Investointien esitystapa ja seuranta investointiluokittain on vakiintunut käytäntö. Hankekohtainen esitystapa ei sovellu vakiomuotoiseen raportointiin.

Investoinnin nettomenot on ilmoitettava taulukossa kolmen ensimmäisen vuoden osalta. Talousarviossa, tilinpäätöksessä ja nykyisessä investointisuunnitelmapohjassa tiedot tulee kuitenkin ilmoittaa neljäksi vuodeksi. Talousarviossa, tilinpäätöksessä, taseessa ja nykyisessä investointisuunnitelmapohjassa edellytetään myös investointiluokakohtaista raportointia, mitä taas ei kyseisessä taulukossa ole. HUS-yhtymässä valmistellaan (ei julkinen) hankekohtainen investointiohjelma investointiluokittain HUSin toimielimille päätettäväksi. Talousarvioasiakirjan taulukoissa investoinnit esitetään summattuina investointiluokittain. Lisäksi yli 10 milj. euron rakennushankkeet esitetään hankkeittain, koska nämä ovat yhtymäkokouksen suhteen sitovia tavoitteita. Esitetty HHIS-taulukkomuoto edellyttäisi HUSin investointihankkeiden kokoamista erilaisessa muodossa ja erilaisella rakenteella kuin HUSin yhtymäkokoukselle esitettävä rakenne.

Harmonisoitujen valmistelu- ja raportointiasiakirjojen käyttäminen pienentäisi virheiden riskiä ja helpottaisi työtä.

Mikäli taulukossa edellytetään, että yhdellä rivillä on vain yksi hanke, niin poistoajoista ei saada todenmukaista kuvaa. Rakennuksissa on tyypillisesti hyvin pitkä poisto aika, kun taas puolestaan laitteissa ja ict-varusteluiden poisto aika on hyvin lyhyt. Yhden, keskimääräisen poistoajan käyttäminen vääristää todellista tietoa. Tietoa poistoajoista ei ole vaadittu nykyisessä investointisuunnitelmapohjassa.

Lopuksi: Jos investointisuunnitelma nähdään tarpeelliseksi tuottaa osana VK-raportointia taulukkomuodossa, taulukon sisällön tulisi vastata nykyisen investointioppaassa esitetyn investointisuunnitelmapohjan sisältöä. Uuden HHIS-tilukon käyttöönottoa esitetyn sisältöisenä ei nähdä perusteltuna.

Kohta 2.2 Pitkäaikaisen lainan tarve -tilukko

Pakollisena kenttänä täytettävä 'Arvio kyseisenä vuonna käynnistettävien investointien edellyttämästä pitkäaikaisen lainan tarpeesta' sarakkeeseen 'Taloussuunnitelma 202x+1' eli 15.1.2026 raportoitava arvio vuodesta 2027 ei tuo arviomme mukaan lisäarvoa HTAS-raportointiin. Arvio olisi hyvin alustava raportointihetkellä, eikä olisi mahdollista todentaa, ettei arvio olisi ristiriidassa laskennallisen lainanottovaltuuden kanssa. Vuoden 2027 kyseinen tieto tarkentuu kevään 2026 aikana ensin HUSin toimielinkäsittelyssä sekä sen jälkeen, kun lainanottovaltuudesta 2027 on tehty päätös. Syksyn aikana talousarviovalmistelun yhteydessä tieto tarkentuu lainanottovaltuuspäätöksen tai mahdollisesti lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen mukaiseksi.

Kaikki muut ehdotetut muutokset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

4. HHKNR ja HHTPA

Ulkomaat sektoritietojen raportointi vaatii kumppanitiedon lisäämisen lainoille, jotta erittely voidaan tuottaa. Mahdollinen toteuttaa, mutta vaatii lisää manuaalista tiliöintityötä.

5. HHYTT/Medianvapausasetus

Medianvapausasetuksen mukaisen tiedon kerääminen on taas lisätyötä aiheuttava vaade. Lisäksi joudutaan perustamaan lukuisia uusia seurattavia kumppaneita tai erikseen manuaalisesti otettavia listauksia toimittajittain, jotta tarvittava tieto saadaan raportoitua. Raportointivaade ei palvele ydintoimintaa.

6. HHYTT/ Taulukkomalli

Lisätään uusi taulukko h-t01.02, jolla tulisi raportoida Sairaaloiden tuottavuustilaston kustannustiedot. Jatkossa tiedot olisi mahdollista raportoida sairaalakohtaisesti. Tietoa ei ole saatavilla tällä tasolla, HUS on yksi kokonaisuus.

9. Pakollisuustiedon muutos/HTAS

HTAS-raportointiin sisältyvien pakollisten kenttien 'Käytetty lainanottovaltuus' ja 'Seuraaville tilikausille siirtyvät lainanottovaltuudet' osalta ehdotamme, että sarake 'Laadintakauden talousarvio 202x-1 (mukaan lukien talousarviomuutokset)' ohjeistettaisiin ilmoittamaan vuoden 2025 tilinpäätösennusteen mukaisena. Sarakkeen 'Talousarvio 202x' osalta toteamme, että talousarvio ei sisällä mainittuja tietosisältöjä ja niiden arvio raportointihetkellä olisi hyvin alustava eikä tuo arviomme mukaan lisäarvoa HTAS-raportointiin. Ehdotamme, että tämän sarakkeen kenttää ei muuteta pakolliseksi.

Valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden toimittamiseen aikatauluista

Kommentit valtioneuvoston asetuksella annettaviin uusiin raportoinnin aikatauluihin

Useita raportointeja on huhti-toukokuussa samanaikaisesti. Niiden valmistelu yhtä aikaa on haastavaa, voisiko niitä porrastaa ja karsia?

Muut huomiot

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiokonttoriraportoinnin tavoitteena oli automatisoitu tiedonsiirto. Valitettavasti viimeisimmät muutokset ovat johtaneet siihen, ettei tämä ole mahdollista, vaan raportointi kuormittaa tiedon tuottajia kohtuuttomasti. Raportointipohjia muutetaan jokaiselle raportointikierrokselle, jolloin automatisointia on mahdotonta edes aloittaa. Lisäksi nykyisin pyydetään enenevässä määrin tietoja, jotka eivät ole tuloslaskelmasta johdettavissa, vaan ne vaativat runsaasti lisälaskentaa sen lisäksi (esim. HHYTT). Tietojen tuottamisen apuna käytetään useita laskentatunnisteen segmenttejä esim. projektikoodi, suorite ja toiminto. Koska organisaatioilla on vaihtelevia tapoja tuottaa pyydetty tieto, tulosten vertailukelpoisuus on kyseenalainen.

Investointimenojen jako palveluluokille on täysin keinotekoinen. Emme voi tietää tulevaisuuteen mitä palveluluokkia kiinteistöissä/keskeneräisillä investoinneilla tuotetaan. Tieto on siksi puhdas arvaus. Tämän tiedon keräämisestä tulisi ehdottomasti luopua. HUSissa investoinneista vastaa ko. palveluita tuottava taho. Emme pysty jaottelemaan, mitä palveluluokkaa varten esimerkiksi jokin tietojärjestelmäinvestointi tehdään. Mikään järjestelmä ei pysty tällaista tietoa tuottamaan. Tällä hetkellä jaottelu lasketaan manuaalisesti parhaan arvauksen mukaisesti.

Raportointi ei ylipäättään tue erikoissairaanhoidon seurantaan, vaan on täysin keinotekoinen. Emme hyödynnä lainkaan omassa seurannassamme palveluluokkia, koska saamme tiedot tuotteistetun palvelutuotannon avulla tarkemmalla tuotannon seurannan kannalta relevantimmalla tasolla.

Raportoinnin automatisointia haittaa lisäksi se, että käytössä on useita eri raportointimuotoja, eli kk-raportti, kvartaaliraportti ja vuosiraportti ovat sisällöltään erilaisia. Siksi tietojen vertailu esimerkiksi hyvinvointialueiden välillä on haastavaa, kun kaikilta kuukausilta ei saa tietoja samassa muodossa eikä samalla laajuudella. Toimitusjohtajamme kaipaisi tämän tyyppistä tietoa koko vuoden kaikilta kuukausilta. Miksi kvartaaliraportti ei voisi olla saman sisältöinen kuin kk-raportit? Voisiko sektori- ja toimialatiedot olla vain kerran vuodessa toimitettavia? Raportointia helpottaisi olennaisesti, jos se olisi kirjanpidon normaalien seurantakäytäntöjen mukainen ja suoraan tilikarttasuosituksista poimittavissa ilman manuaalipyötyä. Esimerkiksi palveluostojen jaottelu asiakaspalveluiden ja muiden palveluiden ostoihin on erittäin työläs ja epäilemme ovatko tiedot koko maan laajuudessa kuitenkaan täysin vertailukelpoisia. Voisiko mieluummin, vaikka tilikarttaa muokata siten, että VM:n seurannassa todella tarvittavat/hyödynnettävät tiedot saataisiin esiin?

Lisäksi raportoinnissa tulisi riittää normaalit kirjanpidon sisäisen kaupan eliminointilogiikat, eikä niiden lisäksi tulisi vaatia erilaisia palveluluokkien, segmenttien yms. välisiä eliminointeja. Mikään kirjanpitojärjestelmä ei tue tämän tyyppistä eliminointilogiikkaa. HUSin kokoisen organisaation datamäärillä ylimääräisten rinnakkaisten logiikoiden rakentaminen ei ole mahdollista, mikään tietojärjestelmä ei sitä kestä.

Raportoinnin laajuus on jo sellainen, että tarvitsemme käytännössä jo yhden kokopäiväisen lisäresurssin sitä hoitamaan. Toivoisimme lisäksi, että HUSilta pyydettäisiin vain ne tiedot, joita oikeasti tarvitaan, koska HUS ei ole hyvinvointialue. Raportointi aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia, joilta voitaisiin välttyä, jos tukeuduttaisiin nykyiseen toimivaan myös toimintaa palvelemaan raportointiin. Uudistukset ja raportointipyynnöt tulisi valmistella yhdessä suurten toimijoiden kanssa huomioiden se, mitä tietoa on mahdollista tuottaa.

Valitettavasti liian usein ohjeistukset ovat puutteellisia ja epäselviä tai lomakkeet ovat virheellisiä. Lisäksi lisätietojen antajan yhteystiedot puuttuvat säännönmukaisesti. Kun olemme yrittäneet saada lisäohjeistusta, niiden saaminen kestää pidempään, kuin raportointiaikataulu antaa myöden.

Useiden raporttien kommentointipyynnöt ovat työläisiä, koska sama asia joudutaan kirjoittamaan useaan kertaan esim. myyntikate, toimintakate ja tilikauden tulos. Miksi yhteen kertaan

kommentoiminen ei riitä, jos syy on sama? Voisiko olla myös mahdollisuus valita ei kommentoitavaa, jos asia on kommentoitu aiemmin tai viittaus johonkin toiseen soluun?

Finnilä Jari
HUS-Yhtymä